

การปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร

Implementation of Education Development Planning Process of Education
Institutions under Local Administrative Agencies in Chumphon Province

นางนภัสร ใจสมคม¹, รองศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ เอกเพชร², ดร.สมคิด นาคขำ³

^{1,2,3}บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร และศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือนักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ t – test ค่าสถิติ F – test และวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ขั้นตอนจัดทำแผน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาขั้นปฏิบัติงานตามแผนและขั้นปรับปรุงและพัฒนา ส่วนขั้นประเมินผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศและ ตำแหน่งหน้าที่ ที่ต่างกันมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการ

วางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน มีเพียงขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ต่างกันมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การพัฒนาการศึกษา / แผนการศึกษา

Abstract

This research has objectives to study and compare the implementation of education development planning process of education institutions under local administrative agencies in Chumphon Province and to study the suggestions and methods to correct the implementation of education development planning process of education institutions. The sample groups used in the study were 226 persons consisting of education academicians, heads of child development centers, and teachers taking care of children under local administrative agencies in Chumphon Province. Tools used in the research was questionnaire. The

data was analyzed by finding frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by using T-test and F-test. Scheffe method of paired comparison was also utilized.

The result showed that the implementation of education development planning process of education institutions under local administrative agencies in Chumphon Province in overall was at the high level. When considering each aspect, it was found that the stage of plan preparation had the highest mean. The stage of implementation of the plan and the stage of improvement and development were after that, while the stage of evaluation of implementation had the lowest mean at the high level. When testing the hypotheses, it was found that different personal factors namely gender and positions resulted in indifferent implementation of education development planning process of education institutions. However, only the different size of child development centers resulted in statistically different implementation of education development planning process of education institutions at 0.05 levels.

Keywords :education development / education planning

บทนำ

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่ดี ในกระบวนการบริหารนั้น ต้องมีการวางแผนเป็นภารกิจอันดับแรกและเป็นเรื่องสำคัญซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา เพราะถ้ามีการวางแผนบริหารสถานศึกษาที่ดีย่อมส่งผลให้สถานศึกษามีกรอบเป็นแนวทางในการบริหารอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจนแน่นอนขึ้น ผู้บริหารจึงควรวางแผนดำเนินงานให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่ [1] การวางแผนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการจัดทรัพยากรเพื่อดำเนินการใด ๆ ให้ติดตาม ควบคุม และประสานงานให้ผู้ดำเนินการได้จัดกิจกรรมอย่างราบรื่น จึงนับได้ว่าการวางแผนเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งกระบวนการวางแผนในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินการวางแผนในสถานศึกษาที่มีลำดับขั้นตอน กิจกรรม รวมทั้งบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในรูปของหน่วยงานรับผิดชอบการวางแผนในสถานศึกษาคณะกรรมการวางแผน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวางแผนในแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสมชัดเจน และเป็นระบบการวางแผนจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาและเป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานที่ต้องกระทำก่อนสิ่งใด [2]

เดิมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลได้จัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็กอายุ 3-5 ขวบ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อมุ่งพัฒนาความพร้อมให้แก่เด็กในวัย 3 – 5 ขวบ ให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษต่อในระดับประถมศึกษา ส่วนราชการต่าง ๆ ที่ดำเนินการจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ต่อมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุน

การดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและท้องถิ่นปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และ มาตรา 4 ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจในการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพ และมาตรฐานซึ่งในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีการกำหนดกระบวนการในการจัดการศึกษาไว้ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนส่งผลให้เด็ก ๆ ได้รับพัฒนาการอย่างเต็มที่ [3]

จังหวัดชุมพรมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 64 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 15 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 48 แห่ง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 149 ศูนย์ มีบุคลากรประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 498 คน โดยได้ดำเนินการจัดการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็กเล็กตั้งแต่อายุ 3 - 5 ปี เพื่อให้มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งในการดำเนินงานเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้จำเป็นต้องปฏิบัติตามกระบวนการวางแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แต่การปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนที่ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพรได้วางไว้นั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งยังไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ซึ่งมีสาเหตุมาจากขั้นเตรียมการบุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้และทักษะในการเสนอรายละเอียดของแผนงานโครงการ ทำให้แผนที่ดำเนินการขาดความสมบูรณ์ ขาดความชัดเจน ขาดความสมเหตุสมผล ยากต่อการนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญของการวางแผนค่อนข้างน้อย ใช้วิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ใช้หลักคิดของตนเป็นหลักในการตัดสินใจไม่ให้ความสำคัญของการวางแผนเพราะยุ่งยากสิ้นเปลืองทั้งงบประมาณและเวลา และมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากร ขั้นตอนการวางแผนขาดความสมบูรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการวางแผน ข้อมูลไม่สมบูรณ์เพียงพอทำให้ยากต่อการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการที่เป็นปัจจุบัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจ การกำหนดแผนงานและโครงการ ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนซึ่งหน่วยงานในสังกัดยังขาดการประสานแผนที่เป็นระบบไม่สามารถนำแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริงขาดระบบนิเทศ กำกับ ติดตามที่มีประสิทธิภาพ ขาดระบบการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพในขั้นตอนการประเมินผลผู้รับผิดชอบขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประเมินผล และเครื่องมือที่ใช้

จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร มีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพรให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร จำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 33 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 24 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 169 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 226 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน [4] ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแยกเป็นอำเภอแล้วคำนวณสัดส่วน (ร้อยละ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นการสำรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 คือแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร กำหนดค่าคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยภาพรวมและรายด้าน และรายข้อด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐานต่าง ๆ และเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) และเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 226 คน พบว่าประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.1 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 23.9 ส่วนใหญ่เป็นครูผู้ดูแลเด็กเล็ก คิดเป็นร้อยละ 74.8 รองลงมาเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คิดเป็นร้อยละ 14.6 น้อยสุดเป็นนักวิชาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.6 ส่วนใหญ่เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 43.4 รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.7 น้อยที่สุดเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่

คิดเป็นร้อยละ 15.9 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ชั้นจัดทำแผน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาชั้นปฏิบัติงานตามแผนและชั้นปรับปรุงและพัฒนา ส่วนชั้นประเมินผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก (แสดงดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร โดยรวม

การปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับ
1. ชั้นจัดทำแผน	3.78	.34	มาก	1
2. ชั้นปฏิบัติงานตามแผน	3.75	.26	มาก	2
3. ชั้นประเมินผลการดำเนินงาน	3.70	.25	มาก	4
4. ชั้นปรับปรุงและพัฒนา	3.73	.32	มาก	3
รวม	3.74	.23	มาก	

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผลการศึกษาเป็นดังนี้

ชั้นจัดทำแผน พบว่าการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือ มีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นของโครงการ ($\bar{X} = 4.01$) และบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.35$)

ชั้นปฏิบัติงานตามแผนพบว่าสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และเพียงพอมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือ การควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.87$) และการเบิกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานรวดเร็ว เพียงพอ และเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.88$)

ชั้นการประเมินผลการดำเนินงาน พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมาคือวิธีการประเมินมีความหลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.95$) และนำผลการประเมินมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.48$)

ชั้นการปรับปรุงและพัฒนา พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ความเข้าใจ ในการปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษาหรือการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมาคือ ประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในหน่วยงานหลังจากคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานประกาศผล

การประเมิน ($\bar{X} = 3.99$) และนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษาหรือการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาใหม่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.51$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร จำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษาพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าเพศชาย ($\bar{X} = 3.77$) มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษามากกว่าเพศหญิง ($\bar{X} = 3.73$)

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่านักวิชาการศึกษา มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุด ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมาเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.73$) และครูผู้ดูแลเด็ก ($\bar{X} = 3.73$)

และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษา มากที่สุด ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.81$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็กมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.64$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร จำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา แสดงดังตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาจำแนกตามเพศ

การปฏิบัติงาน	ชาย		หญิง		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ชั้นจัดทำแผน	3.84	.39	3.76	.33	1.390	.044*
2. ชั้นปฏิบัติงานตามแผน	3.79	.29	3.74	.24	1.171	.024*
3. ชั้นประเมินผลการดำเนินงาน	3.71	.27	3.70	.24	.223	.272
4. ชั้นปรับปรุงและพัฒนา	3.73	.32	3.73	.32	-.089	.533
รวม	3.77	.25	3.73	.22	1.027	.080

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 แสดงการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง

การปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ขั้นจัดทำแผน	ระหว่างกลุ่ม	.557	2	.279	2.332	.099
	ภายในกลุ่ม	26.644	223	.119		
	รวม	27.202	225			
ขั้นปฏิบัติงานตามแผน	ระหว่างกลุ่ม	.238	2	.119	1.736	.179
	ภายในกลุ่ม	15.259	223	.068		
	รวม	15.496	225			
ขั้นประเมินผลการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	.234	2	.117	1.855	.159
	ภายในกลุ่ม	14.062	223	.063		
	รวม	14.296	225			
ขั้นปรับปรุงและพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	.208	2	.518	.965	.383
	ภายในกลุ่ม	24.021	223	.645		
	รวม	24.229	225			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.252	2	.126	2.407	.092
	ภายในกลุ่ม	11.687	223	.052		
	รวม	11.939	225			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 แสดงการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ขั้นจัดทำแผน	ระหว่างกลุ่ม	3.476	2	1.738	16.336	.000*
	ภายในกลุ่ม	23.726	223	.106		
	รวม	27.202	225			
ขั้นปฏิบัติงานตามแผน	ระหว่างกลุ่ม	3.398	2	1.699	31.316	.000*
	ภายในกลุ่ม	12.098	223	.060		
	รวม	15.496	225			
ขั้นประเมินผลการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	.943	2	.072	7.875	.000*
	ภายในกลุ่ม	13.353	223	.108		
	รวม	14.296	225			

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ขั้นปรับปรุงและพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	.144	2	.518	.667	.514
	ภายในกลุ่ม	24.085	223	.645		
	รวม	24.229	225			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.1710	2	.855	18.638	.000*
	ภายในกลุ่ม	10.229	223	.046		
	รวม	11.939	225			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวมจำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่

ตำแหน่ง	\bar{X}	ศูนย์ขนาดเล็ก	ศูนย์ขนาดกลาง	ศูนย์ขนาดใหญ่
		3.64	3.82	3.81
ศูนย์ขนาดเล็ก	3.64	-	-.1769*	-.1718*
ศูนย์ขนาดกลาง	3.82		-	.0051
ศูนย์ขนาดใหญ่	3.81			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพรจำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ในขั้นจัดทำแผนพบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษา มากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลางและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ในขั้นปฏิบัติงานตามแผนพบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลางมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษา มากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ในขั้นประเมินผลการดำเนินงาน พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลางมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษา มากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษาและศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น นักวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 226 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีตามความสะดวก ทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบแบบ ที (t- test) สถิติทดสอบแบบเอฟ (F- test) ในการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลจากการศึกษาได้ดังนี้

การปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ขั้นตอนจัดทำแผน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาขั้นปฏิบัติงานตามแผนและขั้นปรับปรุงและพัฒนา ส่วนขั้นประเมินผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ปฏิบัติงานด้านการวางแผนปฏิบัติการประจำปี มีความเข้าใจในบทบาทของการบริหารการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการศึกษา โดยให้สอดคล้องกับหน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้ความสำคัญในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาในแต่ละปี ดังนั้น จึงมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเป็นระบบ[5], [6]เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศและ ตำแหน่งหน้าที่ ที่ต่างกันมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน มีเพียงขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ต่างกันมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05[7] ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก ปัญหาที่สำคัญ คือ ผู้บริหารขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์และบุคลากรมีหน้าที่รับผิดชอบหลายด้านทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด[8]

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จสมบูรณ์มิได้หากมิได้รับการสนับสนุน และความช่วยเหลือจาก ผศ.ดร.บรรจง เจริญสุข ดร.สมคิด นาคขำวัญ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาดูแลและให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง และช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา นางสาวสมรภัศ กิ่งรุ่งเพชร ผู้อำนวยการส่วนแผนงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น ดร.สุวรรณ พิณตานนท์ สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่นที่กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- มานิสกลางสิงห์. (2552). การมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2551). หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- _____. (2554 - 2557). การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- พิสนุ พองศรี. (2551). วิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์.
- พัชนี ประสิทธิ์ชัยกิจ. (2554). สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรีพร สุขพันธ์. (2550). การศึกษาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามทัศนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- สุทธิพล ไตรรัตน์สิงห์กุล. (2550). ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในอำเภอเมืองจะเข็งเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็งเทรา เขต 1. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อายุ หิมงอย. (2550). การปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.